

Pesta 6/18 maiu.

Va esí domineo'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 18.

Anulu IX, — 1873.

Pretiu lu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Ochirea.

„Candu ochii 'ncepu a-ti bate, sè scii cà-i pésa rea“,
Asié-mi dícea bunic'a, si-apoi mi-mai spunea :
„Cà mamele strabune in timpurile vechi
Nu deprindeau copiii sè scapere din ochi ;
Cà-ci lesne afirma d'ins'a — c'o singura privire
Mani'a urdítórei se sparge 'n capulu teu —
Si-apoi s'a dusu noroculu, s'a dusu si fericire,
Si nu mai ai dî buna ! ferésca Dumnedieu !“ ...

Tradiții, voi pastrarati imaginea romana
In descendintii Romei din Daci'a Traiana :
Stimá-voiu suvenirulu, ce conservati in voi ;
Dar nu pretindeti, c'asta-di in voi sè credemu noi !
Asié-mi díceam in mine. Apoi cu pietate
Privindu piós'a-i facia si perulu ei albitu :
„O da, bunica draga, asié e, ai dreptate“,
Díceam „si credu chiar totulu, ce-acuma mi-ai vor-
bitu.“

Dar nu credeam o bóba ; din contra mi-viniá,
Sè ridu in hohotu mare de cele ce-mi spunea ...
O, déca sórtea cruda, ce fara de finitu
Tormenta alu meu sufletu de rani acoperitu,
Rapiá a mea viétia, si nu me mai lasá,
Sè afu adaverulu acestei traditiuni
Cu propri'a-mi cadere, si nu-mi mai turburá
Amar'a mea viétia cu-atâte deceptiuni ! ...

Ce deceptiune trista ! ... o vedu inca siedindu
Aprópe de-alu meu sufletu si faci'a-i contemplandu,
Vedu inc'acei lucéferi ce 'n peptu-mi se unescu,

Si anim'a-i vorbesce, si buzele-i sioptescu.
O vedu adancu miscata — intocmai ca si mine.
Pe faci'a-i se revérta colóre purpuria ...
Ea vré, ca sè-mi vorbésca ; dar éra se retiene ;
Cà-ci mare-i e amorulu, mai mare-a sa mandria ! ...

O vedu ! ... a ! ea-si ridica privirea cautandu
O radia amorósa din ochiu-mi lacrimandu.
Asié este iubirea, ea simte-o fericire,
Candu radi'a sa 'ntalnesce o radia de iubire,
Si plange ca copilulu, ce nu scie ce-lu dóre ...
Amoru ! tu plangi aice invinsu si umilitu ;
Candu tie ti-se 'nchina a regiloru splendóre,
Si ceriulu si pamentulu prin tine s'au ziditu ? ! ...

O vedu ! acum se scóla si la pianu s'asiédia,
Si d'insului se 'ncrede, si lui i confiéza
A sale simtieminte, alu seu cerescu amoru,
Si 'n farmecu si-preface alu seu putinte doru ...
Ér eu ? ... ca si-o statua lipsita de cuventu,
Perdusem a mea vóce si 'n bratielu simfírii,
Me transportam in ceriuri de-aici de pe pamentu,
Si cautam cu d'ins'a locasiulu fericirii ...

Asié trecuse óre, si 'n óre dîle, ani.
Despretuiam chiar lumea — o lume de profani,
Cari vrendu sè se ridice pe cei de ei surpati,
Se 'nsiéla unii pe-altii, si ... toti sunt insielati ...
Si me 'ncredeam in d'ins'a, ca si 'ntr'unu Dumnedieu.
Speram si in sperantia credeam, cà-su fericitu,

Si mi-faceam ilusfi — spre detrimentulu meu,
Cà nimene in lume nu este mai iubitu ...

Ilusfi! ... o ilusti, sorginti atâtoru rele,
Atâtoru suferintie si-a chinuriloru mele,
Voi fee-amagitorie, ce tuturoru zimbiti
Sperantia, si 'n sperantia ér voi ne amagiti :
De ce-ati fugitu ? mai bine erá, ca sè traescu
Orbitu de amagire, si amagitu sè moru ;
Séu, far' a ve cunósce, si eu sè pirotescu
Viéti'a-mi trecatória, ca-unu simplu muritoru !

... Odata facia 'n facia cu dins'a candu siedeam
Si admiram virtutea, ce 'n faci'a ei citeam,
Si-oftam de fericire, ce dins'a-mi promitea,
Candu ceriulu va permite, ca ea sè fia-a mea :
Arunca ochii 'n giuru-i, privesce toti pe réndu,
Si-apoi misterioása lui Naso i ochesce ;
Apoi se 'ntórce éra-si la mine suridiendu,
Si-oftéza — dreptu dovéda „cátu dins'a me iubesce.“

Dar vai !... oróre-apare pe faci'a-i angelina
Si buzele-i inghiatia si anim'a-i suspina...
De-atunci serman'a juna necontentitu oftéza,
Se vaieta si plange... nimicu n'o consoléza...
... Ér trist'a ei figura mereu me urmaresce :
O vedu facéndu cu ochiulu, o vedu apoi típandu,
Si gemetulu Alinei in peptu-mi se sdrobescé...
Me redesceptu chiar nópteá cu lacrimé oftandu !...

„Candu ochii 'ncepu a-ti bate, sè scii cá-i pésa rea“,
Asié-mi dícea bunic'a, si-apoi mi-mai spunea :
„Cà mamele strabune in timpurile vechi
Nu deprindeau copfii, sè scapere din ochi ;
Cà-ci lesne — afirma dins'a — c'o singura privire
Mani'a urdítórei se sparge 'n capulu teu —
Si-apoi s'a dusu noroculu, s'a dusu si fericire,
Si nu mai ai dí buna ! feréscá Dumnedieu !“ ...

Bucuresci.

A. Radu.

Emilia Galotti.

— Drama in 5 acte de G. E. Lessing. —

(Fine.)

Odoardo.

Cum sè nu ? Cunoscú chiar si pe amabilele fiice ale acestei parecii nobile, le cunoscú. Cine nu le cunósce ? (Catra Marinelli.) Nu, domnulu meu, nu permite acésta ! Déca Emilia trebue pusa sub paza, atuncea trebue sè fia aruncata in temniti'a cea mai adanca. Solicitéza acésta, te rogu ! Nebunulu de mine, cu

rogatiunea mea ! Bufonu nebunu ce sum ! Oh, da, ea are dreptate, bun'a Sybilla : cine nu-si pierde mintea a supra unoru lucruri, nu are nici una de pierdutu !

Principele.

Nu te intielegu. Amabile Galotti, ce pocu face eu mai multu ? Lasa sè fia asié : te rogu ! Da, da, in cas'a cancelariulu meu ! — Acolo sè se duca ; acolo o voiu duce eu insumi ; si déca ea acolo nu va fi tractata cu celu mai mare respectu, apoi parol'a mea nu a avutu nici o valóre. Dara nu te ingrigí ! Tréb'a remane asié ! Dta insu-ti, Galotti, poti face cum vei voí. Poti sè ne urmedi la Guastalla ; poti sè te reintorci la Sabionetta, cum vei voí. Ar fi de risu sè voiésca cine-va a-ti prescríe. Si acuma, la revedere deci, amabile Galotti ! — Vino Marinelli : timpulu inaintéza.

Odoardo, (care a statu cufundatu in ganduri.)

Cum ? Asié dara sè nu vorbescu de locu cu fic'a mea ? Nici celu putínu aici ? Aprobu tóte ; tóte le afíu escelente. Cas'a unui cancelariu firesce, cà este unu asilu pentru virtute. Oh, gratíose principe, du numai de siguru pe fic'a mea acolo ! Dara totu-si asiú dorí pré multu sè-i pocu vorbí inainte de aceea. Mórtea comitelui i este inca necunoscuta. Ea nu va puté pricepe pentru ce o despartiescu de parintii ei ? Pentru ca sè-i facu cunoscutu aceea intr'unu modu crutiatoriu ; pentru ca sè o líniscescu pentru despartírea acésta : trebue sè-i vorbescu, Altetia, trebue sè-i vorbescu.

Principele.

Vino dara —

Odoardo.

Oh, fic'a inca póte sè vina la parintele ei. Aicea, intre patru ochi voiu fi indata gata cu ea. Tramite-mi-o numai, gratíose principe !

Principele.

Fia si acést'a ! Oh, Galotti, déca ai vré sè fi amiculu meu, conducatoriulu si parintele meu ! (Principele si Marinelli se ducú.)

SCEN'A VI.

Odoardo Galotti, (privindu dupa elu, trecéndu o pausa.)

Pentru ce nu ? Din tóta anim'a. Ha ! ha ! ha ! (Privesce selbaticu in giurulu seu.) Cine ride aicea ? Pe Dumnedieulu, meu mi se pare cà acel'a am fostu eu insu-mi. Minunatu ! Inainte, numai inainte ! Joculu se apropia de sfer-

situ. Asié séu asié! Inse — (pausa) déca ea ar conspirá cu elu? Déca si acésta nu ar fi decâtu numai o comedía de tóte dilele? Déca ea n'ar meritá aceea ce voiescu eu sè facu pentru ea? (pausa.) Voiescu sè facu pentru ea? Am eu óre curagiulu sè mi-o dícu? Aici cugetu eu la asié ceva! Asié ceva ce se póte numai cugetá? Teribilu! Me ducu, me ducu de aicea! Nu vreu sè o acceptu. Nu! (Catra ceriu.) Acela care o a aruncatu inocenta in acestu abisu, acela sè o si scótia afara. Ce trebuintia are elu de bratiulu meu pentru acésta? Me ducu! (Voindu sè plece, vede pe Emilia venindu.) Pré tardíu! Ah! elu pretinde bratiulu meu, elu lu-pretinde.

SCEN'A VII.

*Emilia. Odoardo.**Emilia.*

Cum? Dta aicea, parintele meu? Si nu-mai dta? Si mam'a mea? nu este ea aicea? Si comitele? nu este aicea? Si dta atátu de turburatu, parintele meu?

Odoardo.

Si tu atátu de liniscita, fic'a mea?

Emilia.

Pentru ce nu, parintele meu? Séu nu este nimica pierdutu séu totu. A puté fi liniscita si a trebú sè fiu liniscita; nu este totu una?

Odoardo.

Dara ce credi tu, care este casulu adeveratu?

Emilia.

Cà totulu este pierdutu; si cà noi trebue sè fimu linisciti, parintele meu.

Odoardo.

Si tu ai fi liniscita, pentru cà trebue sè ffi liniscita? Cine esti tu? O copila? si fiic'a mea? Asié dara barbatulu si parintele ar trebú sè se rusneze inaintea ta? Dara ean sè audiu: ce numesci tu totu pierdutu? cà comitele este mortu?

Emilia.

Si pentru ce este elu mortu! Pentru ce? Ha! asié dara este adeveratu, parintele meu? Astu-felu dara intréga aceea istoria teribila este adeverata, pe care o am cetitu din umedii si selbaticii ochi ai mamei mele? Unde este mam'a mea? Unde este mam'a mea? Unde s'a dusu, parintele meu?

Odoardo.

Inainte; de cumva noi i vomu urmá.

Emilia.

Cu câtu mai curendu, cu atátu mai bine. Fiindu cà déca comitele este mortu, déca elu pentru aceea este mortu — pentru aceea! ce mai petrecemu noi aicea? Vino sè fugimu, parintele meu!

Odoardo.

A fugí? Ce ne-ar puté ajutá nóue aceea? Tu esti si remani in manile rapitoriu-lui teu.

Emilia.

Eu sè remanu in manile lui?

Odoardo.

Si inca singura; fara mam'a ta, fara mine.

Emilia.

Eu singura in manile lui? Nici odata, parintele meu. Séu cà dta nu esti parintele meu. Eu singura in manile lui? Bine, lasa-me nu-mai; lasa-me! Voiu vedé eu, cine me va retie-né — cine me va fortiá, cine este omulu acela, care póte sè fortieze pe unu altu omu?!

Odoardo.

Eu te credeam liniscita, copil'a mea.

Emilia.

O si sum. Dara ce numesci dta a fi liniscitu? A pune manile in sinu? A suferí aceea ce nu ar trebú, a suportá aceea ce nu ar fi permisu?

Odoardo.

Ha! Déca tu cugeti astu-felu! Vino sè te imbratisiezu, fic'a mea! Eu am dísu-o totude-una: cà natur'a a voitu sè faca din femeia unu capu d'opera. Numai cà s'a gresitu in alegerea lutului, adeca l'a luatú pré finu. De altcum totu este mai bunu in voi, ca la noi. Ha, déca acésta este linisceca ta, apoi eu mi-am reaflatu éra-si pe a mea in ea! Vino sè te imbratisiezu, fic'a mea! Imaginéza-ti numai: sub pretestulu unei cercetári judiciare, o ce intriga infernala — te smulge din bratiile nós-tre si te duce la Grimaldi.

Emilia.

Me smulge? me duce? Voiesce sè me smulga, voiesce sè me duca: voiesce! voiesce! ca si candu noi nu amu avé vointia, parintele meu!

Odoardo.

Am si devenitu astu-felu de turbatu încátu si apucasem acestu pumnalu (scotiendulu) pentru ca unuia din doi — la amendoi! sè le strapungu anim'a.

Emilia.

Pentru numele lui Dumnedieu nu, parintele meu! Viéti'a acésta este totu ce posedu a-

cesti miserabili. Mfe, parintele meu, mfe dà-mi acestu pumnalu!

Odoardo.

Copila. ia-ti sèma, cà nu este unu acu!

Emilia.

Prefaca-se atuncea aculu in pumnalu! — Totu una.

Odoardo.

Ce? Asié departe amu fi ajunsu? Dara nu; nu! Revina-ti! Si tu ai numai o viétia de pierdutu.

Emilia.

Si numai o inocentia!

Odoardo.

Care este mai presusu de ori ce fortia.

Emilia.

Dara nu si de ori ce seducere. Fortia! fortia! cine nu póte bravá forti'a? Aceea ce se numesce fortia, nu este nimicu: seductiunea este adeverat'a fortia! Am sange, parintele meu; unu sange atátu de tineru si de caldu ca ori care alta. Si simtiurile mele sunt simtiuri. Eu nu garantezu pentru nimicu. Nu stau buna pentru nimica. Eu cunosc cas'a lui Grimaldi. Este cas'a placeriloru. O singura óra acolo, sub ochii mamei mele; si totu-si se redicara nisce tumulte in sufletulu meu, pe cari abié in cursu de septemani le-au pututu stemperá cele mai severe exercitii ale religiunii. — Ale religiunii! Si ale carei religiuni? Pentru de a evitá nimica mai reu, au saritu cu mfile in valuri si asta-di sunt santi! Dà-mi, parintele meu, dà-mi mfe acelu pumnalu!

Odoardo.

Si déca ai cunósce tu acestu pumnalu!

Emilia.

Si chiar sè nu-lu cunoscú! Unu amicu necunoscutu inca este unu amicu. Dà mi-lu, parintele meu, dà-mi-lu!

Odoardo.

E bine si déca ti-lu voiu dá — aici este! (Lu-dà.)

Emilia.

Si aici! (Voindu a si-lu infige in pieptu, lu-rapesce éra-si din mana parintele ei.)

Odoardo.

Uite numai, câtu de repede! Nu, acest'a nu este pentru man'a ta.

Emilia.

Este adeveratu, cu unu acu trebue eu — (pune man'a in peru cautandu unu acu si dà peste rosa.) Tu inca aicea? Josu cu tine! Tu nu meriti a sta in perulu unei, precum voiesce parintele meu sè me facu!

Odoardo.

Oh, fiic'a mea!

Emilia.

Oh, parintele meu! Dara nu; acésta nu o voiesci. Fiindu cà astu-felu pentru ce mai intardii? (Intr'unu tonu amar, desfoindu ros'a.) Oh, da odinióra esistá unu parinte, care voindu a-si scapá pe fiic'a sa de rusíne i-a infiptu ficrulu in anima — redandu-i astu-felu pentru a dóu'a óra viéti'a. Inse tóte aceste fapte sunt de odinióra! — Parinti de aceia nu mai esista!

Odoardo.

Ba da, fiic'a mea, ba da! (Strapungându-o.) Dumnedieule, ce am facutu! (Ea voiesce sè cadia, si elu o prinde in bratiel sale.)

Emilia.

Ai frantu o rosa, mai nainte de a o desfoiá uraganulu. Lasa-me sè sarutu acésta mana parintésca!

SCEN'A VIII.

Principele. Marinelli. Cei de mai nainte.

Principele, (intrandu.)

Ce este acésta? — Emiliei nu-i este bine?

Odoardo.

Pré bine! Pré bine!

Principele, (apropiandu-se.)

Ce vediu? Grozavu!

Marinelli.

Vai mfe!

Principele.

Crudule parinte, ce ai facutu?

Odoardo.

Am frantu o rasa, mai natnte de a o desfoiá uraganulu. — Nu erá asié, fiic'a mea?

Emilia.

Nu dta, parintele meu. Eu insa-mi — eu insa-mi —

Odoardo.

Nu tu, fiic'a mea, nu tu! Nu parasí lumea acésta cu nici unu neadeveru! Nu tu, fiic'a mea! Parintele teu, nefericitulu teu parinte!

Emilia.

Ah — parintele meu — (Ea móre si elu o pune linu pe pamentu.)

Odoardo.

Pléca intr'acolo! E bine, principe! ti-mai place inca? Ti-mai iritéza inca pasiunile? In-

ca, scaldată în acestu sange, care striga res-bunare a supra ta? (După ore-si-care pauză.)
Dara dta ascepi să vezi ce sferșitu voru luă
tote aceste? Dta ascepi poți, ca să se întorc
ferulu în contra mea, pentru ca să termin
fapt'a mea ca și o tragediă seacă? Te însieli.
Privesce! (Aruncându-i pumnalulu la picior.)
Aicea zace cruntulu martoru alu crimei mele!
Me duc și me oferu eu însu-mi la închisóre.
Me duc să te ascepu, ca judecatoru. Si-apoi
acolo te ascepu înainte judecatoriului care
este alu nostru alu tuturoru!

Principele, (după o pauză în care elu pri-
vescecu gróza și desperare cadavrulu Emi-
liei, catra Marinelli.

Aicea redica-lu. E bine? tu te mai gan-
desci? Miserabile! (Smulgându-i pumnalulu
din mana.) Nu, sangele teu să nu se amestece
cu sangele acesta. Peri și te ascunde pentru
eternu! Peri! ti-dîcu. Dumnedieule! Dumne-
dieule! Nu este de ajunsu spre nefericirea uno-
ra, că principii sunt ómeni, înca mai trebuie ca
diavoli să se ascunda sub masc'a de amici ai
loru?

I. G. Baritiu.

Acuma canta lira!

Acuma canta, lira! Acuma să s'auda
Pe tiner'a ta córda unu versu mai fericitu!
Destulu gemeai batuta de-o vijeliá cruda,
Ce te 'ngropá 'n zapéda p'unu geru nedomo-
litu;
Candu crivetiulu selbaticu mugiá ca și o fiéra,
Ti-inghiatiase córd'a si-abié cantai usioru:
Atuncia erá érna, acum e primavéra...
Acuma canta, lira! iubitul meu odoru!

*

Trecutu-a érn'a aspra de viscole impluta,
Prin care paseric'a fugiá p'unu geru cumplitu,
Si fiórea se uscasa sub ometu greu caduata,
Si sórele celu mandru treceá pe ceriu rosítu.
O alta aurora de radie 'mpodobita
Pe orizonte cresce. Privescu la ea doiosu:
E vesela, frumoáa, în auru invelita,
Si poleesce ceriulu serinu si maistosu.
Altu sóre se ridica si veselu mi-zimbesce,
Si 'ntâi'a radia lina pe lir'a-mi o-a lasatu;
Tramite si-alte radie si lumea 'nveselesce...
„Acuma canta, lira! cá-ci tu te-ai desghia-
tiatu!“

Pamentulu se desbraca de 'nvalitóri'a-i alba,
Si pomisiorulu éra-si se scutura de ea:
Ei au simțitu celu sóre frumosu pe fruntea-i
dalba,

Voiescu ca să-lu zarésca, voiescu a-lu salutá.
Resare érb'a verde, resare de 'nveslesce
Gradini, câmpii, coline, cu unu covoru verdosu;
Si pomisiorulu veselu de fióre se 'nalbesce
Si florici'a ese cu-alu seu placutu mirosu:
Candu sórele apune, ea dulce lu-saruta,
Se culca si-lu ascépta cu ochii panditori,
Lu-vede diminéti'a se scóla, lu-saluta...
„Acuma canta, lira! culcata între flori!“

Se scóla vermuletiulu în gróp'a-i negurósa,
Se plimba gandacelulu din pomu în pomu vo-
iosu,

Si fluturélulu sbóra pe fiórea mladiósa,
Se légana pe dins'a, se 'mbéta de mirosu.
Alérga paseric'a din locuri departate
Să véda primavér'a, unu timpu mai fericitu:
Ici versulu filomelei s'auda cum strabate
În zori de diminétiá pe plaiulu înverdítu;
Ici canta rondunel'a, candu sórele-i spre séra,
Si colo ciocarlí'a se 'naltia catra noru
Si canta cu blandetie unu versu de prima-
véra...

„Acuma canta, lira! cu paserile 'n choru!“

Resuna peste lunca, pe cóst'a cea verdíá,
O melodiá dulce, unu fluoru de pastoru,
Ce stá culcatu la umbra. Zefirulu lu-adiá
Si-unu riuletiu aprópe i murmura usioru;
Se uita în uimire, cum mielulu în tacere
Se culca si adórne plecatu l'alu mamei sinu.
Pe câmpu tieranulu ara si canta cu placere,
Candu sórele resare, candu ceriulu e serinu.
Ér eu de p'o colina cu flori împodobita
Repedu a mea vedere pe câmpulu departatu,
Pe văi, si pretutindeni e lumea 'ntinerita...
„Acuma canta, lira! candu totu a renviate!“

Nicolau Barbu.

Descoperiri si inventiuni nóue.

O inventiune importanta pe teremulu telegrafiei.
Inventiunea importanta, ce s'a facutu de catra
unu germanu pe teremulu telegrafiei, si care
avea a se esecutá cu capitalu anglesu, ocupá
de curendu tóte foile si fu primita pretutinde-
ne cu cea mai mare recunoscintia si incu-
ragiare.

Nu ar fi cea antâia mare inventiune, ce

s'au facutu de odata in dóue locuri; si dupa sciintie, sosite de peste Oceanu, se pare cà Americ'a nu va remané fara a luá parte la reform'a ce este a se introduce in sistemulu telegraficu, déca nu cumva va disputá si dreptulu de prioritate alu geniului germanu.

Tarif'a actuala intre Chicago si New-York este de 1 dolaru pentru o depesia si o sirma e capabila a transmite aprópe de 600 cuvinte pe óra. Se dice acum, cà se va introduce curendu in Washington si New-York unu sistemu nou de telegrafia, prin care sè se póta tramite telegrame de 100 cuvinte cu pretiulu de 20 cent. la ori-ce departare, si care pune in posibilitatea espeduirea a 600 depesie totu de acea lungime pe óra.

Se dice, cà s'a si incercatu acestu sistemu si cà esecutarea lui este fara indoiéla.

Esecutarea practica consista intr'acésta, cà compani'a intreprinditoriloru dá publicului unu alfabetu telegraficu, cu care in putíne díle se póte familiarisá ca si cu alfabetulu ordinaru.

Prin mijloculu unei masini mici depesi'a ce cine-va voiesce a o espeduí se tiparesce in locu de a se scríe, séu mai bine dísu, se strapunge in semne telegrafice pe o panglica de hartía. Acésta depesia, fia ea de 10 séu 1000 cuvinte, se espeduesce totu cu aceea-si iutiéla la celalaltu capetu alu liniei. Espeduirea se efectuéza in proportiunea de 1500 cuvinte pe minuta.

La sosirea ei telegram'a se pune pe o alta masína, care o tiparesce cu litere ordinare in proportiune de 3000 cuvinte pe óra. Se díce, cà calcularea costului dupa cuvinte nu se va mai intrebuintiá pe vítorime la usiurinti'a cu care se efectua espeduirea; 100 cuvinte se considera dreptu o depesia si se voru transmite la 6000 mile departare pentru 20 cent. Prefacearea in pretiurile telegrafului trebue sè devina in urm'a acestui sistemu neaparata si totala, si trebue sè esercite o mare influintia a supra traficului, mai alesu a celui prin cablulu Oceanului.

In ce conessiune stá inventiunea americana cu cea germana, nu cunóscemu. Ar fi inse interesantu, de a aflá despre acésta deslusiri, cà-ci pe câtu se vede aici este o cestiune de prioritate.

*

Unu nou balonu. Pe langa incercárilu cunoscutu, ce de curendu se facura cu unu balonu la Viena, nu este neinteresantu a men-

tioná incercarea, ce a facutu acuma de curendu in Paris D. Dupuy de Lôme.

Spre a dá balonului o miscare propria si a-lu supune cârmei, D. Dupuy de Lôme a asediatu, intre gondola si balonu, in mijloculu intregului aparatu, unu siurupu, care se pune in miscare cu manele; ér pentru conducerea lui, o panza vêrtósa, legata de partea de inderetru a gondolei.

Raporturile siedintieloru Academiei din Paris contienu o speciala descriere despre acestu experimentu din care estragemu urmatóriele: Mai antáiu s'au luat mai multe precautiuni pentru a ridicá balonulu de la pamentu si pe de a supra caselor. Dupa ce a isbitutu acésta, optu barbati, ce a luat cu elu D. Dupuy de Lôme, pusera siurupulu in miscare, candu mai iute, candu mai incetu, si panz'a fu intinsa in tóte directiunile, pentru a vedé déca balonulu asculta cârm'a; cu mare atentiune se observá miscarea siurupului, si candu se gaseá in miscare, s'aretá atunci, cà problemulu miscárii este deslegatu, si cà luntriti'a ascultá cârm'a.

Cea mai mare innaltíme, la care aeronautii au ajunsu fu, dupa mesurarea facuta cu Aneroid-Barometru, 1020 metri. Resultatele, dobandite de catra D. Dupuy de Lôme pana acum, se potu numí fórte satisfacatórie, mai alesu a unui proiectu ce este sè se perfectioneze in vítoriu. Optu ómeni erau de ajunsu, ca prin miscarea cu manile a siurupului sè dea balonului intr'o secunda o miscare propria de 2 „ 82 metri, pe candu iutiél'a ventului se redicá la 12—17 metri.

Mai mari folóse s'aru puté trage din acésta incercare numai atuncea, candu, inlaturandu pericóulu incendiului, s'ar gasí o masína a careia putere sè fía de o potrivica cu aceea a celoru optu ómeni si a loru greutate multu mai inferióra, ca, in locu de acei optu ómeni, ce intorcu siurupulu, sè se intrebuinteze numai unu singuru masinistu.

Puterea miscatória ar contiené atuncea 600 chilograme, ar fi de diece ori mai mare, si iutiél'a de 10¹/₄ kilometre pe óra, precum s'a incercatu de curendu, totu la acelu balonu s'ar redicá la 22 kilometre pe óra.

De s'ar puté dobandí acésta, atunci acestu aparatu ar avé efecte, pe cari nimenea n'ar fi in stare sè le conteste.

*

Telegrafulu din Shanghai in Europa. Shanghai se afla acum in comunicatiune telegrafica directa cu Europa.

Cablulu submarinu a fostu succesivu stabilitu mai antâiu între Hong-Kong si Shanghai, si apoi între Singapore si Hong-Kong. Manilia, Batavia si Saigon voru fi legate cu statiunea de la Singapore.

Cablurile sub-marine destinate a legá Shanghai cu Wladiwostok (lini'a de la Possiette, in Mancuria rússésca) au trebuitu sè parasésca Londra, pe la 30 maiu trecutú, pe steamerturile Great Northern si Africa.

Acésta sectiune va terminá linfile Great-Northern între Londra si Shanghai, prin Siberia, si va fi probabilu in exploatare peste o luna, astu-felu cà lini'a sub-marina de la Singapore la Hong-Kong de o parte si lini'a Wladiwostok de alta, va puté comunicá prin telegrafu cu Europa prin dóue càii, Kiaska trebue sè si ffa legata cu Wladiwostok.

Se constitué asemene o societate in Statele Unite ale Americi, spre a construí o linia telegrafica sub-marina între San Francisco, Japan si China.

*

Sismometrografu electricu. Celebrulu autoru alu mai multoru scrieri a supra sciintieloru fisice, Timoteo Bertolli, calugaru Barnabitu italianu, a inventatu de curendu acestu aparatu, care este cu multu mai superioru tuturoru instrumenteloru de acestu genu cunoscute pana acuma.

Acestu aparatu, nu numai cà prevestesce celu mai micu cutremuru de pamentu, dar aréta asemene natur'a, directiunea, forti'a, durat'a si ór'a precisa a cutremurului.

Toti barbatii cei mai eminenti in sciintiele fisice si meteorologice din Italia, s'au grabitu de a marturisi ilustrului inventatoru, — cea mai profunda admiratiune pentru unu instrumentu asié de ingeniosu si atât'a de exactu.

Prin mijloculu seu, parintele Bertolli se preocupa cu studiulu unui fenomenu, neobservatu pana asta-di de altii; acésta e cunóscerea oscilatiuniloru penduleloru sismometrice, in relatiune cu variatiunile barometrice.

Acestu studiu are o mare importantia in meteorologia.

Autorulu promite a ni face cunoscute rezultatele.

Noi, la rendulu nostru, — nu vomu lipsi a le publicá, indata ce le vomu primi.

Doine populare

— De pe la Têrgulu Muresiului. —

Mà-me Dómne, ce mi-i face,
Fà-me strugurasiu in via,
In ferésta 'n cancelaria,
Sè vedu pe badea cum scrie?
Cà-ci candu scrie,
Me mangaia;
Candu cetesce
Me doresce.

*

Bade, dragutiele tale,
Se ducu sér'a la ciurgâu,
Si me vorovescu de reu;
Face-mi le-ar Dumnedieu;
Petrisiele maruntiele,
Sè-mi petrescu curtea cu ele!

*

Bade, dragutiele tale,
Nici mersulu de pe cale;
Nici starea din carare,
Nu sémena-a féta mare:
Cà-i innalta ca secar'a,
Galbena-i ba de ca sér'a.
Si te uita 'n faci'a ei
Ca la-unu stratu de petrengoi;
Si te uita 'n faci'a mea,
Cà sum ca si-o floricea.

*

Mancá-te-aru bade vermii,
M'ai invetiatu a iubi,
Acum me lasi a gelf!
Patru sute bani in punga,
Pe lécuri sè nu-ti ajunga;
Patru boi ca paunii,
Sè ti-i manci cu doftorii!

*

Prin padurea rara 'n diosu,
Vine badea celu frumosu;
Cu carulu de odoleanu,
Cu rud'a de tulipanu:
Cu butuci
De mere dulci.
Candu cu sbiciulu elu pocniá,
Mageranulu resariá,
Cu gandulu la min' gandeá,
Unde picá câte-unu firu,
Resariá totu trandafiru;
Unde picá câte-unu smocu,
Resariá totu busuiocu.

Culese de

Z. Chihereanu.

S A X O N E

Limb'a floriloru.

— *Dupa Martinu Aimé.* —

Oh! câtu e de fericita copil'a, care — necunoscându intrigele lumii — se ocupa numai de studiulu plantelor!

Ea e simpla, sincera, si decoratiunea ei farmecatória se gaseste in livedi.

Fia-care primavéra i produce bucuria noua, si in fia-care diminétia câte o flóre i multiamesece pentru ingrigire si atentiune.

Pentru dins'a gradin'a e unu nesecabilu isvoru alu studiului si alu bucuriei.

Aceste studii i facu placuta natur'a. i imple anim'a cu simtieminte fericite, si i deschidu intrarea unei lumi miraculoase si pline de farmecu.

Florile, dice Phimus, sunt bucuriile arboriloru ce le pórtá; si acestu scrutatoriu intieptu ar mai fi pututu dice, cá florile sunt si placerea acelora ce le iubescu si le grigescu.

Florile sunt interpretóriele simtiemintelor celor mai fragede, si dau unu farmecu specialu chiar si amorului, — acelu amoru frumosu si curatu, despre care Plato dice, cá e inspiratiunea dieiloru.

Espressiunea acestei inspiratiuni dieesci inca trebuie se fia dieesca, si pentru infrumsetiarea acesteia s'a inventatu limb'a ingenioasa a floriloru. Acésta limba corespunde mai bine decâtu scrisórea — tablouriloru create de visurile animei si de fantasi'a víua si stralucita.

In evulu cavaleriloru animale fragede au intrebuintiatu adese ori in amorulu loru acésta limba dulce; si vechile carti gothice sunt pline cu fantasii tiesute din flori.

In romanulu lui Pensforét vedemu, cá o decoratiune de rosa la capu e comór'a amorosiloru; ér in Amadis aflámu, cá prinsonier'a Oriane candu nici n'a mai pututu scrie amantului seu, nici n'a pututu se-i vorbesca, asié l'a insciintiatu despre nefericirea sa, cá din innaltímea turnului i-a aruncatu o rosa udata de lacrime.

Oh! ce espressiune frumoasa a iubirii si a dorerii e acést'a!

Chinesii au unu abcedaru, care e torsu intregu din flori si din radecine; inca si in dílele de acuma se mai vedu pe stancele Egiptului descrise si conservate invingerile vechi ale acestui poporu — prin asemene plante.

Asié dara limb'a acésta e atâtu de vechia ca in sa-si lumea; dar ea totu-si nu se va inveci nici odata, cá-ci literile ei se rennoiescu la fia-care primavéra, si fiindu cá amorulu e eternu.

Misteriositatea amorului e farmeculu celu mai sublimu alu acestui simtiementu, libertatea e inimié'a lui cea mai mare.

Dieulu Amoru are trebuintia de aripe, si pe ochi elu pórtá legatura.

Elu trebuie se cuceresca cu lupta anim'a si con-

simtiementulu; elu despretiuesce darurile voluntarie si nu se bucura decâtu numai de invingerile cu greu reportate.

Unu „ba“ dulce, cu unu surisu dulce, e atâtu de frumosu!...

Declaratiunea-jumetate fericesce mai multu decâtu siguranti'a deplina.

De multe ori am vediutu, cá unu buchetu de flori datu éc' asié ca din intemplare, a fericitu mai multu pe amanti, decâtu cele mai ferbinti cuvinte din fraged'a epistola de amoru.

Amorulu adeveratu nu cunósce nici intriga, nici speculatiune; puterea ei este nevinovati'a, — si numai din acésta potu isvoru legaturele intime, casatoriile fericite; fara acést'a tóte s'aru eufundá in nesimtire.

Anim'a rece nici odata n'a cunoscutu sacrificarea sublima, nu scie de delicateti'a frageda, care dá valóre unui suspinu, unei priviri, unui cuventu de jumetate pronunciatu, unei flori ce o tienemu si totu-si o lasámu altuia.

Anim'a rece e chiar atâtu de departe de bucuria, ca si de virtute.

Trebuie se cunóschemu amorulu, si se luptámu pentru elu, — ca se putemu fi buni, indulgenti si generosi.

Dar nu la orasie, ci la sate, in mijloculu floriloru si-desvólta amorulu intrég'a sa putere farmecatória; acolo anim'a in adeveru iubitoria se innaltia catra Creatoriu; acolo speranti'a eterna se mesteca cu simtiemintele trecatórie, si infrumsetieza fati'a iubitoriloru, si imprima in privirile si miscárilu loru acea espressiune originala si cerésca, ce petrunde chiar si pe nepasatori.

Deci mai alesu aceste fiintie, cari traiescu pe sinulu naturei si departe de sgomotulu orasielor, voru intielege limb'a floriloru.

Acésta limba intaresce amici'a, multiamirea si iubirea fiésca.

Dorerea inca póte se-si gasésca mangaiare prin acésta limba dulce.

In inchisórea-i singuratica nefericitulu Roneher s'a mangaiatu cu studiulu floriloru eulose pentru elu de fic'a sa; ér pucinu inainte de mórtea sa elu a tramisu ficei sale doi crini vescedíti, voindu astu-felu a-i vorbi despre curatiuni'a sufletului seu si despre sórtea ce-lu ascépta.

Télcuirea floriloru ni-a remasu de la cei vechi si resariteni, si cautandu originea ei, totu-de-una am aflatu, cá timpulu — in locu de a nimici intielesulu ei — o conserva si i inspira farmece noue.

Asié e! Limb'a acést'a e atâtu de vechia ca in sa-si lumea; dar ea totu-si nu se va inveci nici odata, cá-ci literile ei se rennoiescu la fia-care primavéra, si fiindu cá amorulu e eternu.

Invetiati, copile si juni, limb'a floriloru, cá-ci ast'a e limb'a amorului idealu, limb'a adeveratei fericiri!

Ioşifu Vulcanu.

R o m b ó n e.

— Merge-vei la espositiunea din Viena?
— Ce sè cautu p'acolo?! Vedu io la noi lucruri mai minunate.
— Ce?
— D'apoi me ducu in cancelari'a episcopului romanu din Orade, si ascultu acolo conversatiunea — unгурésca.

*
Unu diuariu din America scrise nu de multu in partea sa politica:
— Noi traimu acuma sub unu despotismu completu.

La acést'a unu altu diuariu facù urmatóri'a observatiune:
— Colegulu nostru are dreptu, cà-ci dinsulu chiar in dlele aceste s'a insoratu.

*
Intr'unu teatru unu dnu X. sforaiá in fotoliurile de langa orchestra.

Vecinulu seu, impacientatu, lu-miscà apucandu-lu de bratiu.

— Te rogu, domnule, — i dîse elu, — descépta-te!

— Si de candu nu are cine-va dreptulu de a dormi la piesele dlui R.? — dîse X. frecandu-si ochii.

— Domnule, — dormi cu sforaieturi.

— Te oprescu óre sè asculti pies'a?

— Nu, domnule: me faci de a nu puté dormi si eu, si me silesci s'o ascultu: éca de ceea ce me plangu?

*
Éta unu respunsu care denota mai multu spiritu de càtu instructiune.

Tatalu, desfacèndu cart'a Europei, dîse fiului seu:

— Aréta-mi unde e Moscua?

Baiatulu cauta, inse nu gasesce.

— Cum se póte sè nu gasesci Moscua?

— Dar ce lucru de mirare ar fi sè n'o gasescu? Istori'a spune, cà sub Napoleonu I Moscua a arsu!

C E E N O U ?

** (Diu'a de 3/15 maiu,) de si timpulu n'a fostu favorabilu, s'a serbatu in multe locuri cu unu adevratu entusiasmu. Publicu numerosu a luat parte la acésta serbatóre natiunala, dovedindu astu-felu, cà nu s'a stinsu inca din noi stim'a actelor de demnitate natiunala. Onóre tinerimei, care a arangiatu acésta serbare!

** (Principele de Wales si frate-seu principele Arthur,) vizitandu espositiunea din Viena, au facutu o excursiune si la Pesta, unde au sositu dumineca sér'a la 10 óre cu vaporulu. La malulu Dunarii i aseceptà o multíme de ómeni, cari i primira cu aclamatiuni entusiastice. — Principii abié potura inaintá cu trasur'a la otelulu „Hungaria“, unde erau incvartirati: A dóu'a di óspetii principesci, dimpreuna cu archiducele Iosifu, dejunara pe insul'a Margareta; dupa miédia-di asistara la „regat'a“ de pe Dunare, si sér'a la teatru, unde in onórea loru se jocà oper'a magiara „Ladislau

Huniadi“, — ér in diu'a urmatória mersera a vedé cursulu cailoru, si in sér'a aceea pompierii din Buda-Pesta defilara cu pompa inaintea ferestiloru casinei magnatiloru, unde principii englezi se aflau. Mercuri ei se rentórsera cu tóta suit'a loru la Viena.

** (Diet'a Ungariei) a continuatu siedintiele sale la 12 maiu, incependu a desbate unele proiecte de legi.

** (Causatoriulu nenorocirii de pe drumulu de feru,) despre care scriseram in nr. trecut, fu siefulu statiunii Steinbruch, carele de si a fostu avisatu, cà sinele sunt scóse, n'a spusu acést'a conductorului. — Dinsulu e arestatu. Investigatiunea urméza.

** (Unu comissariu alu politiei engleze) urmaresce nencetatu pe principele de Wales, spre a-lu scuti de neplaceri. Acestu comissariu erá s'o patiéscu in dîlele trecute la Viena. Urmarindu dinsulu pasiu de pasiu pe principele, atrase atentiunea politiei vienesi, si acésta — cugetandu cà elu e cutare facatoriulu de rele, lu-arestà. — Dar apoi legitimandu-se fu eliberatu.

** (Obiectele ce au mai incursu pentru loteri'a din Deva:) dn'a Maria Bontila, Deva: dóue vase de cristalu, dóue tavitie lucrate din margele; dsiórele Iustina si Constantia Brote, Sibíiu: unu covoru de mésa, brodatu cu lana pe fileu; dr'a Constantia Popoviciu Barcianu, Sibíiu: o mapa pentru diuarie, lucrata din ghindi si bradu, ornatu cu broderia; dn'a Luisa Fodoru, Deva: 2 cutii de porcelanu; dn'a Agapia Trombitasiu de Bethlen, Sasreginu: 2 galbeni in natura. Obiectele ce ar mai sosi pentru loteria, voru fi espuse, publicate si jucate ca castiguri suplementarie. Celu mai pretiosu daru ce s'a facutu loteriei din Deva este: imprimarea a 6000 losuri pe spesele Escelementiei Sale Parintelui Metropolitu, bar. de Siaguna, ceea ce ni-a adusu unu beneficiu de 140 fl. pretiulu ce ni se ceruse in alte tipografii pentru acésta executare. Traiéscu Escelementi'a Sa! Pres. com. loteriei: Constantia Dunca-Schiau.

** (Erá s'o patiéscu) unu bietu omu din Buda! Dinsulu a zacutu in cas'a saraciloru, in urma a muritu, si la 7 l. c. s'a inceputu ingropatiunea. Sosindu conductulu funebralu la morminte, cei de langa cosciugu de odata audíra unu sgomotu din laintrulu acestuia. Cosciugulu se desfacù numai decátu, si mortulu — se aredicà. Spre a nu se escá vr'o sensatiune in publicu, elu fu indrumatu a remané in pace; lintioliulu se puse éra-si pe elu, si totu acea trasura lu-transportà in spitalu.

** (Imperatés'a Russiei,) care acuma petrece in Italia la Sorrent, va caletóri catra finea acestei luni la Roma, — unde pap'a o ascépta cu multa interesare

** (Unu cane talharu.) Eri, pe la inoptate, díce jurnalulu „Le Droit“ din 12 aprile, unu cane se aruncà a supra etajerului lui P. negustoru de palaríi, strada Faubourg-du-Temple, 172, apucà o fórtce frumósa palaria de metasa, si fugi. Negustorulu si calfile sale se luara dupa dinsulu strigèndu: talharulu! Reusíra a-lu prinde, si cu ajutoriulu gardieniloru de paza putura numai cu greutate sè-lu face sè-i dea inapoi palarí'a stricata cu totulu. Dlu P. a declarat, cà de mai multe ori deja s'au facutu furaturi din etajerulu seu, in astu-felu de impregiuràri, in càtu elu crede, cà autorulu furturiloru trebuia sè fia acestu animalu, dre-

satu in modu admirabilu pentru a luá si a duce stapanului seu ceea ce nu e alu lui. Mai multi negustori din cvartiru au facutu declarári analóge, cu acestu detailu caracteristicu, cá atunci candu furaturile aveau locu in díle de plóie, ei observase pe marf'a loru urme de labe de cane. Dupa constatare, vinovatulu a fostu tramisu la Fourrière, unde este probabilu cá stapanulu seu se va pazi sè-lu reclame.

* * (Omoru ne mai auditu.) „Jurnalulu de Neapoli“ istorisese astu-felu o incercare de omoru, de siguru fara esemplu pana asta-di: Unu faptu din cele mai bizare, atátu pentru cauzele sale misteriose cátu si pentru resultatulu seu, a avutu locu dílele aceste, pe drumulu de feru dintre Neapoli si Foggia. Intr'o mica departare de statiunea Marcianise, la impreunarea cu drumulu pentru trasuri, se oprise doi îndividi, aseptandu pentru a trece calea, ca cantonierulu sè ridice lantiulu de sigurantia care inchidea trecerea. In momentul candu sosi trenulu ce viniá de la Marcianise, unulu din acesti doi ómeni, fach, printr'o violenta branca, pe tovarasiulu seu sè cada sub rótele locomotivei, apoi fugí cátu putú de tare. Trenulu trecu in mare iutiéla, si se vedíu nenorocítulu ce trebuíá sè fía sdrobitu ridicandu-se in picióre, uimitu de a se vedé in viétia, asurdítu de sgduiturile ce primise, de vuietu, de simtiementulu bizarei si grozavei sale positiuni, si mai multu de cátu tóte, de frica. Noroculu vol ca elu sè cadia in mijloculu amenduroru sineloru, si trenulu i trecuse peste corpu, fara a-i atinge macaru unu peru. Unu raportu a fostu transmisu procurorului regescu, si autorulu acestui atentatu este cautatu sub inculparea de incercare de omoru.

* (O curioasa tentativa de sinucidere.) Ea a avutu locu dílele trecute la Argelés: Domnulu L. din acelu orasiu, care are etatea de 85 ani, este insuratu cu o femeia ce numera deja 75 de prima-veri. L., este amoresatu la nebunia de soci'a lui si ea la rendulu ei nu mai putínu de scumpu-i barbatielu. Ca amorulu conjugalu se persiste intr'o etate asié de inaintata, asta nu-i lucru raru; dar ca cine-va sè fía jalusu la 85 ani, si ca pentru jalusia sè caute a se sinucide, éta ceea ce-i extraordinaru. Dlu L. s'a incercatu sè se sinucida in urm'a unoru presupusuri injuste ce-si facuse a supra virtutii femeii sale, care pan' la etatea de 75 ani, traise scutita de ori ce banuiéla. Nenorocítulu a trasu cu pusc'a in elu. Glontiulu a strabatutu prin gátu, dar din foricire n'a atinsu nici unulu din organele esentiale ale vietii, si astu-felu betranulu jalusu nu este in pericolu.

* * (Amorulu unei femei.) La o lupta de tauri in Madrid, unu tauru navalindu cu furia a supra luptatoriului, erá gata sè-lu sfasia. „— Déca me iubesci, du-te sè scapi pe acelu nenorocítu“, se audí din o vóce de femeia intr'o loge. Nu trecu unu minutu, t'impu cátu trebue cui-va sè-si scóta hain'a de desupra, si unu june erá la spatele taurului, care, fiindu imbolidu de acest'a, se opresce din calea sa furioasa, voiesce sè se întórca, si amenintiatulu lu-lovesce cu putere. Lovitur'a inse fiindu slaba, taurulu navalesce a supra junelui. Dupa o lupta inversiunata, junele abié scapa cu viétia. Intorcéndu-se in logea sa, dam'a care lutramisese in arena, i díse: „— Acum meriti amoru-meu. Te iubesc!“ „— Nu credu, — respunse junele cu sange rece. O femeia candu iubesc pe cineva, nu-lu tramite la mórte sigura.“

* * * (Óspeti nalti in Romani'a.) Principele de coróna alu Sasoniei, caletorindu spre resaritu, se va oprí pe câte-va díle la Bucuresci, unde va fi óspele Domnitoriului. Éra Sultanulu, caletorindu la espositiunea din Viena, va trece prin Romani'a si se va oprí si elu la Bucuresci. Asié dara pentru prima-óra acuma va calcá unu suveranu turcescu pe pamentulu Romaniéi — nu ca inamicu.

Flamur'a lui Hymen.

✠ (Dlu Vasiliu Jorg'a,) teologu de curs. alu III-lea in Caransebesiu, s'a logoditu cu domnisiór'a Maria Popovicu, fiic'a cetatianului Teodoru Popovicu din Caransebesiu.

✠ (Dlu Haritonu N. Ciurcu,) fiulu dlui comerciantu Nicolau Ciurcu din Brasiovú, la 4 maiu si-a serbatu cunun'a cu domnisiór'a Maria N. Dimitriu, asemenea din Brasiovu.

✠ (Dlu Ambrosiu Voda,) teologu absolutu din Transilvani'a si acuma preotu in Nadlacu langa Felvintiu, la 22 aprilu s'a cununatu cu domnisiór'a Elena Popu, fiic'a preotului din Faragáu dlu Teodoru Popu.

Biserica si scóla.

✠ (Santire de praporu.) A dóu'a dí de pasci s'a santitu in biseric'a gr. or. din Oravitia praporulu facutu de reuniunea meseriasiloru de acolo. Patrón'a praporului a fostu dómn'a Iuliana Mileticiu; dins'a a decoratu praporulu cu o pantlica alba, pe unu capetu cu inscriptiunea: „Dómne ajuta!“ — pe altulu: „Iuliana Mileticiu 1873,“ — brodata cu litere de auru.

✠ ✠ (Comitetulu pentru autonomi'a bisericésca in Bucovina,) la 7 maiu a decisu in acésta cauza o deputatiune catra guvernulu centralu; societatea autonomistiloru politici-natiionali declará consimtiementulu seu.

Societati si institute.

✠ ✠ („Societatea Didactica“) de la Bucuresci — precum aflámu cu dorere — se afla in ajunulu apunerii sale. Caus'a acesteia e nepasarea membriloru, cari paru a nu sci ceea ce a dísu Jules Simon, cá: „Poporulu, care va avé cele mai bune scóle, va fi celu d'antáiu dintre popórele lumei!“

✠ ✠ (Fondulu academiéi romaue de drepturi) pana in 8 aprilu s'a urcatu la 9603 fl. 37 cr.

Literatura.

✠ * (Interesant'a disertatiune a dlui dr. Marinescu) cetita in adunarea de la Caransebesiu, se va incepe in nr. viitoriu, sosindu-ni aceea chiar la incheierea acestui numeru.

✠ * (Parintele Gr. Musculeanu,) a scosu de sub tipariu la Bucuresci aceste opuri: „Triumfulu crestinismului“ si „Dictionariulu salvatoriloru crestinatitii.“ De candu s'a inceputu crestinismulu la Romani, cari au fostu primii pastori ai loru: éta scopulu ce-si propune acésta scriere.

✠ * („Economulu“) din Blasiu de acuma inainte

va eși ilustratu. Totu redactiunea „Economului“ va mai edá si o alta fôia intitulata : „Fôia scolastica.“ — Pretiulu acesteia pana 'n finea anului e 1 fl.

T e a t r u.

✂ (In teatrulu celu mare din Bucuresci) la 29 aprile s'a represintatu pies'a : „Domnulu incurca totu“, comedia in trei acte, jucata de alta-data sub titlulu : „Nauculu din amoru.“

✂ (Dlu Millo,) a sositu cu trup'a sa la Iasi, si acolo a si represintatu cu multu succesu pies'a sa : „Apele de la Vacaresci.“

M u s i c a.

✂ (Societatea filarmonica romana) din Bucuresci a tîenutu la 29 aprile alu patrulu concertu simfonicu.

S c u l p t u r a.

✂ (Monumentulu lui Titian.) Itali'a s'a otaritu sè redice unu monumentu celebrului Titian, la Piave di Candore, orasiu-i natalu, cu ocaziunea celei d'a patr'a sute de ani de la nascerea sa. Comitetul insarcinatu cu acêsta lucrare a deschisu o subscriptiune pentru radicarea acestui monumentu nu numai in orasielile Italiei, dar si 'n strainetate, prin legatiunile si consulatele Italiei.

Espositiunea universala de Viena.

△ (In ce stare se afla espositiunea.) Tôte banuile, cà espositiunea nu va fi gata pentru antâiu maiu au fostu din nenorocire pré fondate, cà-ci palatulu nu este inca nici acuma terminatu, si lucrârile cari au mai remasu a se face nu voru poté fi esecutate decâtu dupa celu putînu trei luni de dîle de aici inainte.

△ (Aspectulu Vienei,) in diu'a solemna a deschiderii, erá departe de a fi veselu, elu erá mai multu tristu. Orasiulu, ca sè nu dîcemu cà erá mai putînu animatu, se aflá in starea lui obicinuita, departe de a vedé cine-va afluintiele de mîi de ómeni in miscare, precum naturalminte trebuiá sè se ascepte in asemene dî extraordinaria in viét'i a unui orasiu.

△ (Lacom'i a vienesiloru) este fara margini si nesocotita, chiar din punctulu de vedere alu interesului loru. Otelierii au sporitu pretiurile locuintieloru si a mancariloru suta in suta. In diu'a deschiderii se platea 30 fl. pentru o odaia, si 10 fl. pe óra pentru o trasura.

△ (Comparatiunea cu espositiunea din Paris) ese in pagub'a espositiunii din Viena. in tóta privinti'a. Pana acum chiar statele ce sunt destinate a espune, nu au terminatu asiediarea obiecteloru, productiuniloru si masineloru in despartiemintele loru. — Unele abié au inceputu acum sè tramita lucrurile ce voiescu a espune, altele nu au tramisu de locu. Statele cele mai inaintate in asiediare sunt Prussi'a si Franci'a, dar si ele sunt impedeate din cauza cà palatulu nu este gata.

△ (Scumpetea in Viena.) De si diuarielile din Viena au asiguratulu lumea, cà pe timpulu espositiunii acolo nu va fi vr'o scumpete mai mare, totu-si reali-

taea — a demintitu. Scumpetea ce existe acuma in Viena, e grozava. Otelierii esercita o adeverata despoiere. Camerile si mancarile sunt fôrte scumpe. Biftetecele, snitiele, pescele, — scrie unu diuaru francesu de acolo — nici nu mai au pretiuri otarite; óuele, laptele, cartofii si alte legume ordinare mai au unu pretiu, inse vai! atátu de mare, incátu te credi int' unu orasiu asediatu de unu anu. Lacom'i a câstigului e atátu de mare, incátu nu mai este cuventu, cu care sè se póta numi. Dar ce va mai fi inca de acuma inainte?

△ (Tacsarea espunetiloru.) Guvernulu Austriei a crediutu, cà trebeu sè profite si mai multu decâtu Franci'a, care scuti de vama obiectele ce se tramiteau pentru espositiune, si impuse tacsele vamale si a supra lucruriloru ce intra cu destinatiunea de a fi espuse. Acestu meschinu profitu, fara 'ndoiéla, desgusta lumea multu.

△ (Portarulu espositiunii din Viena) e totu acela care a fostu si la espositiunile din Londra, Paris si Moscua. Acestu omu vorbesce bine tôte limbele din Europa, inse are unu defectu : acela d'a nu respunde candu i-se face o intrebare, care n'are intru nimicu a face cu espositiunea.

△ (Krupp a gasitu unu concurinte.) Rusi'a espune unu tunu monstruosu, care póte cântari 25,000 chilograme. Plac'a de cupru dinaintea gurii nu impedeaca a-i areta calibrulu, mare in diametru de 10 mesuri. Acestu tunu e aprópe totu asié de bine ingrigitu ca si tunulu Krupp si e adusu de la fortarét'i Alexandrow. Rusia are 1500 espasanti si pavilionu-i o costa 80,000 ruble.

△ (Localitatea espositiunii) este de cinci ori mai mare decâtu espositiunea Parisiana. Singuru palatulu pentru industria este asié de mare si imensu, in câtu cuprinde 360,000 de picidre cuadrade. Alu doile mare edificiu espositiunii e al'a masineloru lunga de 2560 de picidre, alu treile sunt casele pentru arti, tôte aceste trei edificii cuprindu unu terenu de 108,947 metri cuadrati. Rondulu are o mesura de 108 metri, adeca mai multu decâtu duplulu cupolei celei mai mari a lumii de la biseric'a St. Petru din Roma. Rondulu se alaturéza galeriei principale cu o largime de 25 metri si o lungime de 905 metri. Acêsta galeria principala vine in distantie regulate taiata de 16 galerii, care are 15 metri de largime si lungime de 205 metri.

Industria si comerciulu.

|| (Unu adunatoriu de chignóne.) Din unu satulu din Banatu se scrie, cà in satele de pe acolo de câtuva timpu s'a ivitu unu negutiatoriu curiosu. Elu are anele, carpe, oglinde etc. Sosindu in satu, dinsulu se postéza la fontan'a satului, unde fetele vinu dupa apa. Sosindu ele, li aréta obiectele de vendutu; anele lor palpa cu focu la vederea acelora. Negutiatoriu observandu acést'a, i le ofere cu unu pretiu bagatelu; ma elu e atátu de bunu, incátu nici nu cere bani, ci se multiamesce cu unu felu de schimbu. Pentru o chicea ordinaria dinsulu dá câte trei carpe, pentru un'a mai mare — patru; elu primesce chice negre, blonde si chiar rosie, cà-ci chignónele se póta de tôte colorile. Astu-felu ambla elu din satu in satu — cu o fôrfeaca mare, si lasa dupa sine — doliu si suspine. —

|| (O nóua inventiune de pianuri.) Larrey a pre-

sentatu Academiei de sciintie din Paris, in numele lui Kastner, o relatiune foarte curioasa a supra unui instrumentu de musica care scote sunete prin flacari: „flames chantantes.“ Se cunósce de mai multu timpu in fisica acestu singularu fenomenu alu flacarii, de gazu spre esemplu, care, acoperita de unu tubu de sticla de diferite dimensiuni, produce unu sgomotu musicalu variabilu dupa natur'a si dimensiunile fia ale tubului, fia ale flacarii. Kestner, urmarindu studiulu acestui fenomenu, a gasitu cá s'ar puté obtiené, cu modulu acest'a, tóte notele musicale, si a pusu in aplicare acésta descoperire sciintifica. Astu-felu a facutu unu instrumentu musicalu nou, de unu timbru necunoscutu pana acum, care imita vócea umana si pe care l'a numitu „Pyrophone.“ Acestu instrumentu contine trei claviruri complete ca acele de la orga, si functionéza prin atingeri ca org'a si pianulu. Kestner a obtienutu brevetulu de inventiune pentru tóta Europa si instrumentulu va fi adusu si ascultatu la espositiunea din Viena.

Suvenirea mortiloru.

† (*Monumentulu lui Andreiu Muresianu.*) La Brasiovu s'a infiintiatu inca mai demultu unu comitetu pentru redicarea unui monumentu in onórea lui Andreiu Muresianu. Acestu comitetu, recercatu de Asociatiunea transilvana, a declarat, cá voiesce a realisá ide'a. Spre acestu scopu cu incetulu se va aduná unu fondu din care sè se redice unu monumentu materialu si altulu moralu natiunalu: o statua si unu internatu pentru coppii saraci de la scótele din Brasiovu.

† (*Demetriu Todoru,*) juristu absolutu la universitatea din Pest'a si rigorosante in díctaturi, unu june de talentu si de mare sperantia, in scóte abié de 27 ani a repausatu la 1 maiu a. c. in Napradea din Selagiu, la cas'a unchiului seu Ionu Maioru.

† (*Parastasu pentrn Simeonu Botizanu.*) Intelliginti'a romana din Maramuresiu a tienutu la 3/15 maiu in Sigetu parastasu pentru repausulu umbrei fericitului Simeonu Botizanu. Nascutu la 16 julu 1844 in comun'a Strimtura, si mortu la Viena in 5 jan. 1873, acestu june romanu in scurt'a sa viétia a devenitu unu adevératu foculariu alu romanismului din Maramuresiu, si de aceea memori'a lui va fi in eternu neuitata!

† (*Veduv'a Sidonia Haica n. Miatovicu,*) repausata in Buda la 14 maiu in etate de 53 ani, fu inmormentata in Pesta la 16 maiu, in presinti'a unui publicu numerosu.

† (*Ioanu Moldovanu,*) parocu in Pecica romana, comitatulu Aradului, a repausatu la 6/18 aprile, in etate de 28 ani.

† (*Iacobu Crisianu,*) invetiatoriu in Turdea in Banatu, a repausatu la 12 aprile in etate de 28 ani.

† (*Mihaiu Velceleanu,*) pictoru in Bocsia montana in Banatu, si-a datu sufletulu in manile Creatoriului la 23 aprile, in etate de 63 ani.

† (*John Stuart Mill,*) a muritu la Avignon, in

9 maiu, in etate de 67 ani. Elu a fostu unulu din corifeii economiei politice liberale si unu luptatoriu pentru emanciparea femeiloru.

Calindariu istoricu.

— *Maiu.* —

10. 1793 Prim'a siedintia a conventului francesu. 1794 Condamnarea principesei Elisabeta de Bourbon. — **11.** 1760. Nascerea lui I. P. Hebel. 1778 Nascerea lui William Pitti. 1860 Garibaldi cu o mia de ostasi debarca la Marsala in Sicilia. — **12.** 1635 Petru Pázmán fondéza scól'a innalta la Tirnavi'a, din care s'a facutu universitatea din Pesta. 1809 Viena capituléza lui Napoleon I. — **13.** 1717 Nascerea imperatesei Mariei Teresia. 1753 Nascerea lui Carnot. 1781 Edictulu tolerantia alu imperatului Iosifu II. — **14.** 1610 Regele francesu Henricu IV se ucide prin Ravailac. 1849 Kossuth face la Debretinu juramentulu de guvernatoriu. 1865 Serbarea memoriei lui Dante in Florentia. — **15.** Nascerea Aspasiei francese Ninon de L'Enclos. 1773 Nascerea principelui C. V. Metternich. 1818 Nascerea artistului dramaticu Bogumilu Davison. 1847 Agitatoriu iricu Daniilu O'Connel móre. 1848 A dóu'a revolutiune in Viena; rescóla in Neapolea; portretele palatinului si ale ministrilor unguresci se ardu in publicitate in Zagabria; *adunarea Romaniloru la Blasiu*; congresulu natiunalu alu sêrbiloru la Carlovitiu. — **10.** 1799 Nascerea celui mai mare poetu russescu Alesandru Puschin. 1831 Nimicirea poloniloru la Ostrolenca.

Post'a Redactiunii.

Negresci. Balad'a se va publicá, dar doin'a a esitu deja in fói'a nóstra, tramisa din altu locu. Tramite-ni si alte piese din colectiunea dtale, ca-ci din partile acele nu ni s'a impartesitu inca nimica.

Tergulu-Muresiului. Interesant'a balada poporala ni-a sositu la incheiarea foii. Astu-felu furemu siliti a o amaná pe nrulu viitoriu,

Viena. Multiamita pentru cele tramise. Ai procuratu o mare placere pentru publiculu nostru cetitoriu.

S'o tramitu? Ba fa bine si nu ni-o mai tramite. Si stat'a catu amu cetitu, ni-a fostu de ajunsu se ni tréca poft'a!

O iubescu! Apoi déca o iubesci, nu-i mai scrie versuri; déca le-ar cetí, de siguru nu te-ar poté iubi,

Si eu! Da si dtá esti unulu din aceia, cari ni tramitu versuri rele, si-apoi déca nu le publicamu, se supera si etc.

Suplementu: „*Sclavulu Amorusului*“, ro-manu de Iosifu Vulcanu, tom. I. cól'a XIII.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avem din inceputulu anului trecut.